

§ 30, under Ændringsforslag Nr. 43, at de nærmere Bestemmelser vedrørende de i §§ 28 og 29 ommeldte Fæsteforhold fastsættes i øvrigt af Landbrugsministeren i et — „et“ staar der for øvrigt ikke, men det maa skyldes en Trykfejl — „efter forudgaaende Erklæring fra vedkommende Kommunalraad udfærdiget Regulativ“. Ja, kan man klare det med at give Landbrugsministeren en saadan Generalbemyndigelse til at faa Bugt med alle opstaaende Vanskeligheder, er det ingen Sag at lave Fæstelovgivning, men det kan vel ikke være Meningen, at man vil overlade Landbrugsministeren Afgørelsen af alle disse dunkle Spørgsmaal, som der ubestridelig er. Men man siger altsaa her, at man overlader til Landbrugsministeren at klare det i Overensstemmelse med et Regulativ, over hvilket det respektive Kommunalraad forud har erklæret sig. Det bliver vist en meget livlig Administration. Lige saa mange Kommunalraad, lige saa mange Regulativer, og Landbrugsministeriet skal administrere dem alle til Hobe. Hvad det er, der skal administreres ved disse Regulativer, vide vi ikke i det Øjeblik, vi vedtage Loven, hvis vi overhovedet her i Tinget ville vedtage den.

Det følgende Forslag, § 31, gaar ud paa, at Sogne- eller Kommunalraadene kunne tage Del i Statsudlaanssummen, de 4 Mill. Kr. eller, som de Herrer ville have det, 5 Mill. Kr., eftersom de have Brug for Midler til. Det er en meget tvivlsom Bestemmelse, en Bestemmelse, som vi, selv om vi ellers gik ind paa de Herrer's Forslag, maatte fraaade, thi derved kunde Kommunalraadene komme til at lægge Beslag paa en stor Del af den samlede Udlaanssum til Skade for den hele Virksomhed, som skal øves efter denne Lov. Man tænke sig, at Kommunalraad rundt omkring i Landet vilde slaa ned paa nogle smaa eller store Proprietærgaarde, fordi de ikke kunde faa Stykker deraf, og maatte tage hele Herligheden. Saa ligge de inde med Gaardene; til Dækning af Udgiften derved kunde de hugge ind paa de 4 Mill. Kr., og det meste ligger saa hen som en død Skat gennem en lang Aarrække, inden de kunne faa Gaardene udstykkede eller realiserede, til Skade for Oprettelsen af Husmandsbrug efter Lovens øvrige Regler. Det er formentlig heller ikke saa gennemtænkt, som ønskeligt kunde være, men det var naturligvis noget, som der kunde forhandles om, det skal jeg indrømme.

Jeg gaar saa til Ændringsforslag Nr. 46, § 33. Man har altsaa Fæste i for-

skellige Former: Arvefæste og Livsfæste, og her kommer man til Arvefæste uden Ret til at sælge og pantsætte. Dette Forslag har følgende Affattelse: „Staten skal enten selv eller ved Overdragelse til Kommunen drage Omsorg for, at Jord, der er i offentlig Eje — hvortil ogsaa regnes Præstegaardsjord —, udstykkes i en Størrelse fra $\frac{1}{2}$ til 1 Td. Hartkorn, og skulle disse Lodder da bortfæstes efter de for Arvefæster gældende Regler uden Ret til at sælge og pantsætte“. Der fastslaaes altsaa som almindelig Regel, at f. Eks. al Præstegaardsjord skal udstykkes i Ejendomme paa mellem $\frac{1}{2}$ og 1 Td. Hartkorn. Der staar intet om, at man skal vente med at slaa ned paa Præstegaardene, indtil der er Embedsledighed. Man maa jo tro, at i og med denne Lovs Ikrafttræden slaar man ned paa Præstegaardene og stykker dem ud, som her skrevet staar. Enten gør Staten det ud af sin egen Magtfuldkommenhed, eller den overdrager til Kommunen at gøre det. Hvad denne Overdragelse til Kommunen egentlig betyder — godt Lovsprog er det i alt Fald ikke —, ved jeg ikke. Er det et Paabud fra Staten til Kommunen om at slaa ned paa en Præstegaard? Eller hvad er det? Det kan jo ogsaa være noget andet. Men lad det være, hvad det være vil, det er altsaa det offentlige, enten Stat eller Kommune, der slaar Præstegaarden i Stykker, og det kan være en temmelig nyttig Gerning i mange Tilfælde. Men jeg forstaar det saadan, at her kan det ske lige paa en Studs, enten der er Embedsledighed eller ikke, men saa savnes der Bestemmelser om, hvorvidt det skal pø om pø i Smaapartier, hvorvidt man skal tage en halv Td. Hartkorn i Dag eller en hel i Morgen eller tage hele Herligheden paa en Gang. Derom er der ingen Bestemmelser, og det var dog ret nyttigt at vide det, ogsaa for Præsterne, om jeg saa maa sige. Der er dog noget, der hedder Præsteembedet. Det var rart for dem, der have Ansvaret for disses rette Opretholdelse, at vide nogen Besked om, hvornaar og hvordan Sogneraadet skulde gaa frem ved Præstegaardes Udstykning. Maa man tage hele Præstegaarden enten samlet eller stykkevis Aar efter andet i Smaastykker, eller skal man lade et Stykke blive tilbage omkring Præstegaarden? Og hvad bliver det til med Præstegaardsbygningerne? Skal Præsten saa beholde dem, eller skal Staten eller Kommunen have dem for at kunne sælge dem til Nedbrydning, eller hvad skal der gøres ved